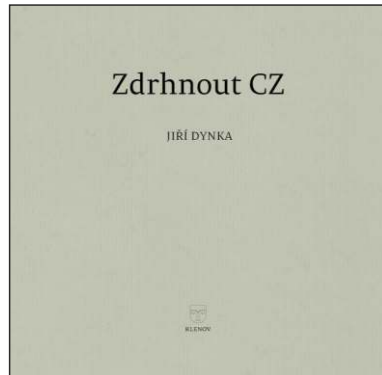

RECENZE

Ze zápisníku zcestovalého spisovatele

I když to podle názvu sbírky Jiřího Dynky (*1959) nevypadá, jde o básnicko-turistický průvodce po našich zemích: od Kolína přes Prahu, a dále pak do Písku, do Olomouce a na Malou Skálu, aby vše končilo v Bruntále. Dynka je pokusitel poezie, hračka, ale zároveň básník, který nestojí na místě (v tomto případě doslova). Jeho básně jsou provokující, formou, sdělením, humorem. Někdy neřekne všechno – napoví třeba v úvodu k oddílu *Praha! 55 kilometrů od Kolína* následovně: „Co není k vidění nikde jinde? To se čtenář záhy dozví,“ aby pak šibalsky pokračoval: „Co vylekalo autora na Podolském hřbitově, se nedozví.“ Dodejme, že báseň o Podolském hřbitově a to, co ho tam potkalo, najdeme v časopisu A2, ale do sbírky ji už nezapojil – pěkná a zábavná hra. Stejně, jako hra s dlouhými, skoro až verneovskými prology k veršům, které jednak popisují, co nás čeká, i co na nás autor možná přichystal.

Dynka využívá naprosto skvěle a funkčně možnosti básnické sbírky: ostatně jich vydal již jedenáct a ve všech nějakým způsobem přemýšlí o psaní veršů o vlastním vyjádření i o tom, co může dnes poezie nabídnout. Baví mě jeho refrény, trochu nenápadně troušené po celou přítomnou sbírku (volná a pobavená kritika možnosti stravování stejně jako průjezdy „jídloňošů s krychlemi na zádech“, podobně jako přítomnost „cizozemských vlajek“, které jsou

Jiří Dynka: *Zdrhnout CZ*.
Bystřička, Pavel Kotrla – Klenov 2025

„modro-žluté“). Je v nich možná víc sociální kritiky než kdyby byla řečená na plnou hubu, je v nich nenápadně pojmenovaný nejen vizuální smog, ale i stálá přítomnost stejných věcí, která vytváří z navštívených měst vlastně jen a jen variace jednoho. Dynka vidí města, jimiž prochází, hlavně prizmatem rodiny, protože s ním na cestách je vždy přítomná manželka, kterou pojmenovává jménem Lesana („úřednice ve státní správě“). Takže objevování míst je pokaždé nejen sociálně turistickou sondou, ale i trochu milostným vyznáním, deníkem o lásce a o intimitě – co jiného by měla poezie trvale zprostředkovávat a zkoumat, než možnosti vztahů, a to jakýchkoliv?

Jelikož je kousek sbírky, neboli „zápis-

níku zcestovalého CZ“, jak se tu a tam náš básnický subjekt nazývá, věnován i Olomouci, pojďme se tam s ním podívat a nakouknout, jak o Velikonocích 2024 město viděl a co o něm píše: ubytování v penzionu Na hradbách, s sebou samozřejmě i něco ke čtení, a pak už: „cófavá, ocóraná procházka... neznámo kudy, / jiná okolí se nám staví do cesty, Tritóni i Kašny, / železná mříž Branky Jakubského výpadu (...) nevyznáme se v Olomouci prvního dne, / tudy i tudy k sobě domů nikdy nedojdeme, / v každém městě se dojde do Ztracené ulice“ (s. 64) Ach, když se ví, o čem se píše, jak je to najednou plastičtější a jak se ukazuje, že básník nemluví jen tak do větru, ale opravdu poznává místo a je schopen o něm mluvit a psát, aby to dávalo i do budoucna pro další poutníky smysl.

Zároveň to celé není „jen“ poezie o místech a jejich poznávání, ani pohled na náš svět v době autorova důchodového věku. Jsou tu odbočky jdoucí ještě jinam, mimo vybudovaný rámec sbírky – můžeme k nim zařadit i popisy putování a chůze po Praze, stejně jako oddíl nazvaný *Texty ke komiksům*. Ty všechny jako by ukazovaly možné příští směřování Dynkovy tvorby „po cestovním deníku“. Když si vezmeme zpětně, že v řadě Dynkových sbírek sledujeme v básních jeho život (v předešlé sbírce *Matka měla ráda třešně* z roku 2023, čteme verše o odchodu rodiče, ve sbírce

Krev na onom světě Jiřího Veselského z roku 2013 zase texty věnované kyjovskému samorostlému a veskrze originálnímu básníkovi Veselskému), je i přítomná básnická sbírka dalším kamínkem k tomu poznávání a vyměření světa. Autor to nedělá na plnou hubu a má vždy úrok k poetizaci chvíle, jak již bylo řečeno, všímá si naprosto jedinečně detailů, ale s tím, aby je trochu pokrývil, nebo ještě lépe, aby je nakrápnul jako skořápku vajíčka. Trochu tím deformuje jinak vágní zkušenosti a skutečnosti, které kdyby se popsaly „prozaickým“ jazykem, byly by asi nezajímavé. Nebo spíš zaměnitelné, jak už to dnes v současné próze dost často vidíme, protože ta se příliš nesnaží o rytmus, o styl, o jazyk, jde jí jen o zachycení banality, ve které si roční spisovatel nebo taky-spisovatel. Jiří Dynka jde proti tomu a obhájuje ve své přítomné sbírce nejen poezii, ale i stále kouzlo umět sám sebe udivit a překvapit. Daří se mu to mimořádně a mám za to, že *Zdrhnout CZ* je zatím nejzajímavější a nejlepší básnická sbírka letošního roku. I když může být leckdy složitá, zdánlivě „nesrozumitelná“ (v mnoha zkratkách a odbočkách) nebo příliš poetická: ovšem to je jen a jen problém těch, kdo se nechtějí vydat na cestu a poznat sám sebe.

Michal Jareš